

การเปลี่ยนแปลงจากมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ เป็นมาตรฐานการบริหารคุณภาพงานสอบบัญชี

สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีที่ปฏิบัติงานพึงจะคุ้นเคยกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2557 เป็นต้นมา มาตรฐาน TSQC1 ฉบับนี้ได้เปลี่ยนแปลงมาจากมาตรฐาน ISQC1 นอกจากนี้ มาตรฐาน TSQC1 แล้วยังมีมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 220 (TSA 220) การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบงบการเงิน ก็เป็นมาตรฐานอีกฉบับที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2562 ที่ผ่านมา คณะกรรมการมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (IAASB) ได้มีการเผยแพร่ร่างมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพงานสอบบัญชี 3 ฉบับ คือ มาตรฐาน ISA 220 ISQM1 และ ISQM2 ซึ่งครบกำหนดการนำเสนอแนะไปเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2562 (Comment due on July 1, 2019) และคาดว่าจะเผยแพร่มาตรฐานฉบับสมบูรณ์ภายในเดือนมีนาคม 2563

มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพทั้ง 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ISQM1 ได้กำหนดความรับผิดชอบของสำนักงานในการจัดให้มีระบบของการบริหารคุณภาพ (System of Quality Management) เน้นการพิจารณาลักษณะและสถานการณ์ของสำนักงานและงานที่ทำซึ่งแตกต่างกันได้ โดยองค์ประกอบของระบบการบริหารคุณภาพ ประกอบด้วย

1. การกำกับดูแลและผู้นำ (ปรับปรุงจาก “ความรับผิดชอบในภาวะผู้นำสำหรับคุณภาพภายในสำนักงาน”)
2. กระบวนการประเมินความเสี่ยงของสำนักงาน **(ใหม่)**
3. ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง
4. การตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้าและงานที่มีลักษณะเฉพาะ
5. การปฏิบัติงาน
6. ทรัพยากร (ปรับปรุงจาก “ทรัพยากรมนุษย์”)
7. สารสนเทศและการสื่อสาร **(ใหม่)**
8. กระบวนการติดตามผลและแก้ไข **(ใหม่)**

ISQM1 จะมาแทนที่ ISQC1 การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพงานสอบบัญชี เดิมจะเน้นการควบคุมคุณภาพ แต่หลักการใหม่จะเน้นการควบคุมการบริหารคุณภาพ โดยเน้นการบริหารคุณภาพในเชิงรุกและอ้างอิงกับความเสี่ยง (Risk based approach) มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานที่เกิดขึ้นนั้นทำให้มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการบริหารคุณภาพทั้งสามฉบับมีความสอดคล้องกันและสามารถนำไปใช้ร่วมกันในทุก ๆ สถานการณ์และสำหรับทุก ๆ ขนาดของสำนักงาน และเน้นย้ำความสำคัญของการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Judgment) และการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional skepticism) ความสำคัญของบทบาทประโยชน์สาธารณะ และคงความสำคัญในความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานในการบริหารและบรรลุคุณภาพในงานตรวจสอบ

ISQM2 กล่าวถึงการสอบทานคุณภาพงานเป็นส่วนหนึ่งของระบบของการบริหารคุณภาพที่สำนักงานใช้เพื่อจัดการกับความเสี่ยงด้านคุณภาพที่ประเมินไว้ โดยมีข้อกำหนดเรื่องขอบเขตของกิจการที่ต้องกำหนดให้มีการสอบทานคุณภาพงาน และแต่งตั้งผู้สอบทานคุณภาพงาน คุณสมบัติของผู้สอบทานคุณภาพงาน การปฏิบัติงานสอบทานคุณภาพงาน และการจัดทำเอกสารหลักฐาน

ISA 220 การบริหารคุณภาพการตรวจสอบงบการเงิน ระดับของงานตรวจสอบ ซึ่งจะให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Assurance) ว่าสำนักงานและบุคลากรปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและรายงานที่ออกเหมาะสมอยู่บนหลักการว่าสำนักงานปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารคุณภาพระดับของงานตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานต้องรับผิดชอบโดยรวมต่อการบริหารและการได้มาซึ่งคุณภาพของงานตรวจสอบ ข้อกำหนดของ ISA 220 ประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบของผู้นำและการได้มาซึ่งคุณภาพงานตรวจสอบ
2. ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณและข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระ
3. การตอบรับและคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า
4. ทรัพยากรของงานตรวจสอบ
5. การปฏิบัติงานตรวจสอบ
6. การติดตามผลและการแก้ไข
7. ความรับผิดชอบโดยรวมในการบริหารและการได้มาซึ่งคุณภาพ
8. การจัดทำเอกสารหลักฐาน

ตามกระบวนการการเผยแพร่มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับภาษาไทย จะมีผลบังคับใช้ภายใน 1 ปี นับจากวันที่ถือปฏิบัติของมาตรฐานระหว่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในปี 2564 ดังนั้น สำนักงานสอบบัญชีจะต้องจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพที่เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารภายในปี 2565 ทั้งนี้ สภาวิชาชีพบัญชีสนับสนุนให้นำมาตรฐานการบริหารคุณภาพดังกล่าวไปใช้ก่อนวันถือปฏิบัติ สำหรับสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ คงไม่มีผลกระทบมากนักเนื่องจากมีการเตรียมการและการวางแผนในการปรับใช้มาตรฐาน แต่หากเป็นสำนักงานขนาดเล็กผู้บริหารจำเป็นจะต้องวางแผนเพื่อเตรียมการนำมาตรฐานมาถือปฏิบัติ ซึ่งในการวางแผนดังกล่าวจะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนประกอบ กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จ กำหนดผู้สอบทานและผู้อนุมัติการวางแผนกำลังคนซึ่งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถในแต่ละระดับด้วย

โดย..นายยุทธพงษ์ เชื้อเมืองพาน

อนุกรรมการมาตรฐานด้านการสอบบัญชีและเทคนิคการสอบบัญชี

ที่มา : <http://www.iaasb.org/>